

# TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 5. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septiman: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8. fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 17/29 Ianuaru 1865.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa unu telegramu dto Gherl'a 23 Ian. „Gaz. Transs.“ aduce trist'a scire, ca d.

## Ioann Spotariu,

Assessoru de Sedri'a comitatului Doboc'a, deputatu la die-t'a transsilvana si la senatulu imperialu, etc. in 22/12 Ianuaru pe la 2 ore dupa amedi s'a mutatu din viet'a pamentesca. Toti cei ce au cunoscutu capacitatea cea distinsa, si cu deosebire caracterulu celu raru alu acestui bravu barbatu si fiu alu natiunei, voru deplange mortea lui cea tempuria si-i voru eschiamá impreuna cu noi dorerosulu lor: Fia-i tieran'a usiora si amintirea eterna!

## Dela Senatulu imperialu.

Momentele cele mai insemnate din siedinti'a 22. (din 11/23 Ianuaru) suntu urmatoarele trei: U'n'a propunerea lui Giskra, privitoare la cuvintele enunciate de ministrulu finantieloru in siedinti'a din urma, — propunerea adeca, ca 1. sa se alega unu comitetu, care sa considere, sa raporteze si eventualminte sa propuna asupra declaratiunei date de ministrulu; 2. ca comitetulu acest'a sa se compuna din 9 membri, cari sa se alega din tota casa. (Propunerea e subscrisa de vr'o 60 membri.) A dou'a se continua desbaterea asupra raportulu comitetulu pentru controlarea datorielu statulu. Pct. 9. din acestu raportu esprime parerea de reu, ca ministrulu de finantie n'a sfosu dela banca n'annata obligatiunile zelogite pana 'n 31 Decembre 1864, dupacum se obligase; pct. 10 indatoresce pre ministrulu de finantie, a areta comisiunei sen. imperialu ori ce vendiare a efectelu credi-tulu statulu. Ambe propunerile se priimescu. —

Alutreilea obiectu insemnatu este raportulu comitetulu de petitiuni, care inainte de tote propune prin refer. van der Strass eliberarea fostulu dictatoru polonu Langiewicz (care se detine internatu in fortareti'a Josephstadt din Boemi'a). Pentru eliberarea lui Langiewicz, care este cetatienu elvetianu si ca atare este reclamatu din partea guvernulu elvetianu, vorbescu Dr. Mühlfeld, Dr. Rechbauer si Schindler, si ministrulu de politie Mecsery promite nu numai eliberarea lui Langiewicz, dar a toturu Polonilor internati in Austria ca fugari dupa resbelulu din urma.

Alte petitiuni, ce se mai citescu si pertracteaza, suntu mai multu de insemnate locala si privata. —

## O conferintia invetiatorésca.

Din Sighisiór'a ni se scire, ca invetiatorii acestui tractu protopresbiteralu, amesuratu conclusulu din conferintiele generale din ver'a trecuta, au tinutu in 28 si urmatoarele dile ale lui Decembre 1864: 4 siedintie conferintiele invetiatoresci sub presidiulu P. Protopopu Z. Boiu si conducerea Comissarulu alesu ad hoc, I. Ciceiu, invetiatoru primariu in Sighisiór'a. Totdeodata ni se tramite si unu esemplariu din protocolulu luatu despre decurgerea acestoru conferintie. Ne pare deosebitu reu, ca spatiulu nu ne permite a publica unu protocolu de 5 cole, dealtmintrea destulu de corectu si instructivu; ne credem insa datori, in interesulu invetiamentulu nostru publicu, care pare ca tocmai astadi a recadiutu si jace intr'unu somnu pagubitoriu, a atinge celu putinu unele date mai esentiale din cele ce venira la pertractare. Adunarea se deschise in 28 Dec. la 11 ore in scola elementaria din Sighisiór'a cu cantarea „Imperate ceresca“, cu o cuventare a presiedinteli si cu alta cuventare privitoare la desvoltarea invetiamentulu nostru din secululu 15. pana astadi, din partea pro-comissarulu. Invetiatorii de fatia suntu cu numerulu 141 si anume: P. Ioann Ganea din Ferihaza, Ioann Ciceiu si Mich. Pacala din Sighisiór'a, Ioachim Parau din Danesiu, Iliu Menzariu din Daia, Teodoru Hiristu din Bundorf, Nicolau Va-

tasiu din Archit'a, Nicolau Bacisoru din Laslea, Achimu Ticusianu din Apoldu, Nicolau Grusea din Hendorf, Dimitriu Dragosiu din Heturu, Vasiliu Rohanu din Siaesiu, Ioann Oprea din Hoghilagu, Petru Germanu din Seleusiu; cei absinti: Nicolau Brezoiu din Netusiu, Ioachim Lupu din Tieline, Iliu Lapedatu din Rodesiu; Onufriu Bardasiu din Beia. In conferintia I. dupa cele de mai sus si constituirea adunarei se desbate si se decide asupra modulu: cum sa se cultive mai departe invetiatorii prin citirea scrierilor periodice romanesci pedagogico-didactice? in conf. II. dupa cultulu domnediescu si reprobarea absentieloru amintite din partea presiedinteli, se desbatu intrebările: Cum pote imbarbatá invetiatorulu pre elevii si pre parintii la cercetarea regulata a scolii? Cum trebuie sa se porte invetiatorulu ca impreuna-educatoru alu poporulu? — In conferintia III. se desbate asupra cestiuilor: Care suntu datoritiile invetiatorulu fatia cu parochulu, si viceversa? — Care suntu obiectele mai de lipsa pentru vietia, ce vinu a se propune in scola populara? — In conferintia IV. se desbate pe largu si cu temeiu asupra preferintieloru si defectelu Abcdarulu edatu de prof. Z. Boiu. In fine se roga P. Protopopu a lua pe venitoriu mesuri si mai urgenti, ca la fiitoarele conferintie invetiatoresci sa iee parte si pretii ca inspectorii locali, — cece se promite; apoi se dicteaza o pedepsa asupra invetiatoriloru neglenti si absinti; se alege o comisiune de 2, cari sa verifice si sa decopieze protocolulu in 2 esemplarie; in fine, dupa cantarea corala a Doxologiei, urmeza cuvinte de despartire si despartirea insasi. —

Nu suntemu noi chiamati a atribui laude publice invetiatoriloru din tractulu Sighisiórei si conducatoriloru lor; dar suntemu siguri, ca intentiunile lor de a se cultivá si mai departe in cariera invetiatorésca voru afla aprobarea toturu celoru binesimitori. Ne-amu bucura sa audimu de asemenea insotiri nobile din tote partile, cu atat'a mai vertosu, caci precumu ne aducemu aminte, la conferintiele obligate din ver'a trecuta se decisese in mai multe locuri intré altele chiaru si in Sabiu, — a se tine in decursulu anulu câte-va conferintie voluntarie. —

Tergulu Muresiului (M. Vásárhely) 16 Ian. 1865

Cu cea mai mare bucuria intempinamu tempulu, unde sa potemu areta lumei, ca celatea Osiorheiu inca pastreza in sinulu seu Romani demni si marimosi, cari sciu accepta si infatisia cauzele gravante, ce atingu inaintarea si propasirea natiunei sele, si cari voiescu prin acest'a sa arete celoru ce erau pana eri alaltieri de opiniune publica sinistra, ca locuitorii romani din cetatea nostra nu suntu mai putinu simtitori, candu e vorba de o bucuria natiunala, de unu simtiu natiunalu. —

Radicarea seu mai bine re'nvierea metropoliei romane gr. orientale au invocatu si Romaniloru din cetatea nostra cea mai saltatore bucuria; de aceea si scirea acest'a imbucuratoresca ni ca au potutu remane fara efektu frumosu entusiasticu. —

Multu onoratulu domnu D. Fogarasi, — care au stralucitu totdeun'a ca unu patronu prin mai multe fapte frumose natiunale, bisericesci si filantropice, — au si invitatu tota inteliginti'a romana, fara deosebire de religione, la unu banchetu, care l'a datu in onorea reinvierei metropoliei romane gr. or. si a neobositulu staruitoriu alu rennoirei ei, eri domineca in 15 Ian. 1865. \*)

Splendorea si arangierea acestui banchetu au documentatu spiritulu celu entusiasticu alu urzitorulu lui. Membrii onorati cu invitarea simtiau totu de o potrivita, ceea ce se vedeá din entusiasticele si desele toastu, ce se aduceau de mai multi membri in onorea aceluia, a carui probata mana are sa porte acestu sceptu metropolitanu. —

\*) A se asemena cu corespondinti'a nostra din M. Vásárhely in nr. 2 alu acestei foi. (Red.)



Finindu, aducem multiamita cerințelor vedindu, ca simțulu naționalu s'au pastratu că unu clenodiu și acolo unde opiniunea publică lu cugetă de multa espiratu său neesistandu.

Alta scire imbucurătoare aducem onoratului publicu, ca inteligința din cetatea noastră voiesce a înființa o casina română, carea fiindu sprijinită din partea membrilor dela tablă regesca, va și vedea în curendu lumină.

„Kol. Közl.“ aduce în unulu din numerii sei mai prospeti o „provocare patriotică“ îndreptată către acei proprietari ai vălei Hatiegului, cărora li se re'ntorcu muntii revindicati, subscrisa de Iordán Domokos, prin care acestă provocă pre aceia, că din dobândirea acestă sa aduca unu prinosă pe altariulu patriei. După o scurta privire asupr'a miseriei locuitorilor acestui tinutu propune, că sa nu mai se arunce proprietarilor și pe viitoriu, ca nu facu nimicu pentru poporul acestu miserabilă — a se radica o școlă reală, a cărei usi sa fia deschise pentru toti pruncii fără deosebire de naționalitate și confesiune.

„Korunk“ ne spune, ca prelucrările pentru linea laterala a drumului de feru între Belgradu și Clusiu sau începutu. Michailu Strobel amplotiatu și Augustu Paupe ingineriu la drumurile de feru au și ajunsu cu însemnarea liniei până la Clusiu, de unde și voru continua lucrarea spre Armenopolea (Gherl'a).

Bocsia muntăna în Banatu 1865. Restaurarea mitropoliei romano-greco-orientale concesa decătra Maiestatea Sea apostolică prinduratu nostru Imperatu și Rege, a casinatu și între poporul nostru o bucuria nespusa, carea electrisandu simțimintele lui loiale către imperatu și biserică, au serbatu în diu'a de santulu botezu vestirea acestei re'nvieri.

Festivitatea acestă sau începutu în preser'a santului botezu vestindu-se scirea imbucurătoare prin ne'nterupte troscote de puscaturi și cu puțin eșceptiuni fiindu toate casele preste mijloculu comunei iluminate, o multime de poporeni adunandu-se înaintea oficiului comunalu alu cărui edificiu eră foarte placutu decoratu cu flamuri naționale și transparente colorite continendu inscripțiunile: „Sa traiască Maiestatea Sea Imperatulu și Regele apostolicu Franciscu Iosifu I<sup>ca</sup> de un'a parte, „Sa traiască Archiepiscopulu și Mitropolitulu romano-greco-orientalu, Escellentia Sea Domnulu Andreiu Baronu de Siagun'a“ de alta latură, poporul sub conducere musicală intonandu imnulu poporalu și cu ne'nterupte resunete de vivate plecandu în corpore dela oficiulu comunalu cu tricolore și facii în mâni în cea mai mare saltare a premersu strată preste mijloculu Comunei până la oțaru, unde intinpinandu-se cu o asemenea multime de poporeni din vecin'a comuna Vasiova, apoi insotiti la olalta cu totii s'au re'ntorsu și cu ne'ncetate resunete de vivate musică intonandu imnulu poporalu, au mersu la locuința preotului gror. de aici, și eschiamandu mai multe: „Sa traiască!“ intorcendu-se ierasi la casă comunala, notariulu comunalu le tinu o oratiune, de unde apoi iera cu toti despartindu-se plecarea la locuințele sale.

Măna-di, că în diu'a santului botezu, la 3 ore dediminția troscotele au desceptatu pre poporeni din somu și sub celebrarea santei Liturgii multimea poporului adunatu în biserică și toate autoritățile staționate aici adeca domnii diregatori comitatensi, finantiali și dominiali audira facendu-se rogaciuni mai antăiu pentru Maiestatea Sea prinduratu nostru Imperatu, apoi pentru Escellentia Sea nou denumitulu Archiepiscopu și Mitropolitulu alu Românilor gr. orient. și către capetulu acestei Liturgii preotulu tinu o cuventare bine nimerita către credinciosii sei, cari erau indesutiți în santă biserică, descoperindu-le însemnatarea și cuprinsulu serbătoarei și provocandu-i, că sa radice rogaciuni către Atotpotintele Domnedieu pentru sanetatea și fericirea prebunului și pręgratiosului nostru Imperatu și sa-i multiamesca Inaltu aceluasi pentru gratia acestă mare, adeca pentru re'nvierea mitropoliei române gr. orientale.

Potemu dice, ca serbarea acestă au umplutu inimele poporenilor de bucuria și au facutu impressiunea cea mai placută în acelasi, electrisandu simțimintele lui loiale către Biserică și Imperatu, care că unu bunu parinte și aici pre la noi va remană pururea pomenitu în serbătoarea santului botezu.

Dupa prandiu Siefulu c. r. oficiu de dare Antoniu Polak din indemnulu seu petrunsu de bucuria acestei festivități solene au invitatu poporul la locuința sea și mijlocindu-i în ospetaria o petrecania de jocu i-au daruitu 5 acove de bere, eara inteligința și alții mai multi dintre negociatori și maestri

fără deschilinire de naționalitate sau religioasă, au arangiatu ser'a unu balu foarte placutu și solidu carele au duratu până decătra diuă.

Sa cautămu și sperămu pevenitoriu, cale ne suride cu atâtea promisiuni favorabile și sa rogămu pre Atotpotintele Domnedieu, că sa ne ajute și mai departe.

Unu Român pentru mai multi.

Vienn'a în 10 Ianuaru 1865. Asuprirea seculară a bisericei noastre resaritate s'a stersu! luptă decenială pentru redobândirea vechei Mitropolii e în coronată de doritulu rezultatu! Multiamita lui Ddieu! multiamita prebunului Monarchul multiamita intieptului conducatoriu, Archiepiscopulu nostru multu iubit! Multiamita constantiei poporului nostru dreptcredinciosu!

Aceste simțiri ne miscara animele în preser'a Craciunului fericitu, aceste simțiri credem ca au vibratu pepturile pre totu loculu în munti și în câmpii, pre unde resuna vöcea româna.

În diu'a publicării hartieleru imperatesci vedeai pre Romanii nostri pre totu loculu cu fatia vesela cum se grabescu a-si impartasi unulu altui imbucurătoare scire și cum se intrunescu a insciința prin telegrame pre frații din patria despre doritulu factu și a salută pre preiubitulu Archiepiscopu. Asiă și tinerii romani de aici, cari traiescu în esemplare cordialitate, ne sciindu de deschiliniri între transsilvaneni, Banatieni sau Bucovineni, ci numai de Romani, se adunara în aceeasi di și adresara unu Telegramu către P. Archiepiscopu și Mitropolitulu, salutandu re'nvierea mitropoliei noastre și pre noulu mitropolitulu și acestă fusa alu 16 telegramu către densulu din Vienn'a în aceeasi di!

Decă mai avem în asta privintia vreunu doru acelă e ca:

Sa vedem oprotita și diecesă Bucovinei sub scutul Mitropoliei noastre, și cugetandu omulu la prémicele pedeci, a acestei tinte fatia cu acele cari au statu în calea realizării Mitropoliei noastre până mai daunadi, — la energiósă cărma, sub care s'a asediatu re'nviată metropolia, atunci nu se pöte indoi ca urmandu cu zelulu de până acumu vomu ajunge și acestă. Partea cea mai mare a inteligintiei mirenilor, ba mai tota afara de câtivă individi — cari sub mască ea suntu Români venedia scopuri rutenisatöre — câtu și o parte buna din preotime suntu pentru incorporarea cu metropolă noastră.

Aceea scim ca Présantiei Sele Bucovinene Episcopului Hacman i s'a datu la cererea densului pentru radicare sea la rangulu de metropolitulu alu Bucovinei, resolutie negativă cu ceva mai nainte de diu'a memorabilă, în care s'a publicatu biletele imperatesci despre metropolă noastră, de aceea s'a și stersu DSea de pe aici îndată, pöte că sa nu fia martoru ocularu a bucuriei generale și manifestatiunilor ei chiaru din partea fiiloru sufletesci, atunci candu densulu e mai dispusu spre intristare.

Ömenii ce voru sa fericésca Bucovină cu separatismu, vrendu nevrendu lucra către unu scopu foarte daunosu pentru biserică și poporu și se opintescu mai tare a impededă ținerea unui soboru din mireni și preoti temendu-se, ca mintea sanitosa, convingerea canonică i va duce la altu ceva decătu unde vreau sa-i duca Domnia-loru. E interesantu în asta privintia cu ce amaraciune povestea Présantia Sea bucovinena ca „Episcopulu din Aardelu Br. Siagun'a calvinesce biserică chiamandu și mireni la soboru“ (pare ca a studiatu drepturile noastre bisericesci din catechismulu Episcopului Szilágyi din Oradea mare.)

Aru fi se'ntielege superfluu a amblă după documinte canoniche pentru dreptulu mirenilor de a luă parte la Sobore, de örece în aceste pręnvescutul nostru Mitropolitulu a doveditu temeulu canonicu a aceluia în destule ori mai alesu în Antorismosu câtu nimene, care recunösce validitatea canónelor bisericei noastre nu se mai pöte indoi.

Despre Banchetulu escelentu datu de Par. Archimandritu Popasu și P. Protosingelu Pope'a, nu mai amu ce însemnă de örece în nrulu celu mai recentu foiei d-tale vedu ca s'a descrisu din destulu.

Cu multu mai cercetatu a fostu inșă acelă alu tinerimei studiöse dela anulu nou (13 Ianuaru) la care au luat parte la 100 de Romani, cu care ocasiune s'a produsu antăia öra. D. Ialomitianu Uriu unu connationalu din tiéră românesca, care avendu unu tenore escelentu câtu sperămu sa faca onöre numelui romanu în teatrele cele dantăiu de opere ale Europei, se pregatesce aici de mai multi ani de cantaretiu tenoru în opere, și s'a perfectiunatu intr'atâtă câtu e și vorbă sa-lu engageze preste curendu pentru teatru de opera de aici. Aici s'au radicați apoi la toastu insufletite pentru re'nvietă mitropolia și prędemnulu ei capu.

Totu anulu celu vechiu ne-a donatu inșă de aducere aminte eterna și unu altu presentu neuitaveru. Cum audu a-



deca din isvoru siguru Maiestatea Sea s'a indurat a intari articolulu de lege despre egal'a iudreptatire a limbiloru tiei in tocmai cum l'a proiectatu diet'a.

Acést'a e o dovada mai multu, ca regimulu a rupt'o cu trecutul, care inca fluctuá între pretensiunile istorico-politice ale popóreloru invetiata la domnire, si cererile de egal'a indreptatire a celoru scapate din robia si ne da un'a alt'a numai cu jumetate mán'a; ca e resolutu a intemina cu incredere pre cei credinciosi, a remunerá loialitatea cu legalitate.

Aceasi cale, care a pasit'o in Transsilvani'a la reorganizarea tiei pre basea principiiloru secului nostru, se vede ca are de cugetu regimulu a o pasi si fatia cu Ungari'a si Croati'a. Cá ante mergátore a fostu reorganizati'a justitiara desemnata, sgomotulu celu mare in sa, ce s'a radica din partea Magiariloru, cátu si a centralistiloru, ear mai alesu acea impregiurare ca pentru efeptuarea eii s'aru ficerutu unu tempu mai lungu decátu ce are sa curga pána la conchiamarea dietei Ungariei, care a cum se crede si vorbesce pre aici se va intempla celu multu pána in Aprile, a indemnatu pre ministeriu a se lasá iara de ea.— Diet'a Croatiei se va conchiamá mai nainte de a Ungariei: de aceea s'a si publicatu adi o patenta imperatéseca, prin care se conchiamá o conferintia banala spre propunerea cátu mai curendu a unei legi nóue de alegere pentru diet'a viitóre. (Amu vorbitu despre ea in numerulu din urma. Red.)

Tribunalulu nostru supremu nu se grabesce cu infiintarea-i. Localitátile suntu de ocamdata alese in aceasi cladire, unde e Cancellari'a aulica transsilvana. Dar pentru denumirea celoru 7 votanti nu se scie inca sa se fia facutu propunere. Nu e in sa indoiéla, ca aceia se voru alege numai din ómeni, cari au servitu in posturi mai 'nalte la administrarea justitiei, cum suntu fostii nostri c. r. consiliari de apelatiune si acei consiliari guberniali, cari au avutu referada justitiara, in tocma cum s'a observatu acést'a si cu Presiedintele acelui tribunalu. Din partea Magiariloru se numesce cá de siguru cons. de Gubernu d. Aloisiu Pap, cara d'na Sasiloru cons. de curte Roth si cons. de apelatiune Plecker. Credemu, ca aici cu egal'a indreptatire la posturi nu vomu pati-o cá si la in. Cancellaria aulica.

In reprivirea la anulu trecut facuta in numerulu 1. din estu anu Redactiunea „Tel.“ a datu expresiune blanda opiniunei publice despre discordia d-loru nostri deputati dietali. Dar apoi despre cei dela Senatulu imperialu ce sa dicemu, cari suntemu pre aici si-i vedemu? Nu vomu dice alt'a, decátu ca deca a fostu cand-va de lipsa a repeti proverbialu: „Concordia res parvæ erescunt discordia res magnæ dilabuntur!“ atunci astadi e de lipsa sa-lu intipárimu din nou in animele nóstre ale toturor, ale tineriloru si betrániloru, dar mai alesu ale domniloru deputati, cáci suntemu departe de culmea doririloru, si multe mai au sa ne cerce unde va fi lipsa sa punemu umeru la umeru, deca nu vremu sa perdemu si cele castigat!

Concordia, si iarasí Concordia! Acést'a e ce dorescu eu si mii de Románi natiunei pentru anulu nou!!

### Principatele române unite.

— Scirile mai próspete despre cele ce se intempla in camerele Romaniei facu sange reu in unii ómeni. Mesurile luate de principele Domnitoriu le prefacu reuvoitorii Romaniei in coji, cu care se invelsesce veninulu politicu. Camerele trecu de servile si altele. Mai mare sensatiune se vede a fi facutu propunerea lui Filipescu, prin carea se propune dinasti'a Cuz'a de ereditarie. Si apoi curgu suspiciunárele si insinuatiunile, cu care dealtmintrea suntu Románii destulu de dedati. Mirare ca terminulu de predilectiune; „daco-romani'a“ de astadata au remasu, si au pusu numai uniunea toturor popóreloru (Stämmen) romane cá scopu Cuzaiunu. Impregiurarea ca Cuz'a n'are copii si asiá ce aru avé se dica facerea familiei seledereditarie? o inlatura diuarele nemtiesci dicendu: ca Principele, neavendu cu Dómni'a de acum copii, aru avé de cugetu a se despartí si a se insurá cu veduv'a Obrenovich.

Dar diuarele nemtiesci candu vorbescu despre Románi s'au obicinuitu a vorbi din audíte, nici odata din acte. Scopulu li-lu va pricepe ori si cine.

Cá contr'a respundere la cele de pána aci lasámu sa vorbésca unu diuariu romanu, „Regeneratiunea“ despre situatiunea de dincolo.

„Respunsulu la Mesagiulu tronului, pre care noi l'am publicatu in numerulu trecut sub forma de proiectu, s'a prezentatu de cátra adunarea electiva Domnitorului, care s'a simtitu pré multiamitu si impacatu de consensulu celu unanimu ala deputatiloru.

In camer'a oligarchica, unu respunsu se facea cu mare dificultate, cátu de mántuitoru si patriotica sa fi fostu Mesagiulu tronului, fiindca disensulu care dominá preste aceea ca-

mera impedeá si amána ori-ce felu de lucrare a ei. Se faceau debateri mensuale, amánari preste amenári, modificatiuni preste modificatiuni, si candu colo respunsulu care se producea din aceea fermentatiune, era respusu care tindeá la resturnare, repunsu in fine care de la camera si pána la Palatu, se transformá in blamu. Voimu sa intrebámu pre cei ce nici adi nu dau credintia mariloru acte ale alesului natiunei, ce se faceá de camera cea oligarchica, de atunci si pána acum, deca mai remána in vietia? Óre nenumeratele acte patriotice facute numai de Alessandru Ioann I. si secundatu de guvernulu seu, potea sa le faca aceea camera? Nu, negrésitu; fiindca aceea camera dominata de o desordine inestignivibila, nu era in stare de a produce tóte acele acte nici in diece ani. Domnitorulu Romániloru le au produsu pre acést'a nu in diece ani, nici in cinci, nici intr'unulu macaru, dara le a produsu in scurtulu spatiu de tempu de la 2 Maiu si pána la 6 Decembre, cu alte cuvinte intr'o jumetate de anu. Eata dare ce avantaju. Deca Domnitorulu este in stare de a face singuru atátea acte patriotice intr'unu tempu atátu de scurtu, atunci aceea camera, care va mai pasi pre drumulu celei din trecut, sa piara cáci tempurile in care traimu, nu ne permitu nóue amanári superflue; tempurile in care traimu reclama imperiosu fapte, reclama ca se pasimu inainte cu o repesiciune fára esemplu spre a poté redobândi aceea ce amu perdutu in trecut. Tóte aceste acte maretie ale Alessului natiunei, óre nu suntu destule spre a incredintia pre fiacare adevératu Románu despre sinceritatea si bunavointia Domnitorului cátra supusii sei? Aceste acte nu numai ca constituia o garantia data despre patriotismulu ce guvernulu de adi a apucatu, dara este inca mai multu decátu atátu, este mai multu decátu s'aru cere in genere dela unu Domnitoru, spre a demonstrá in fati'a natiunei ca este patrioticu. Apoi deca este asiá, de ce se mai audu pe ici pe colea siópte de discordie? De ce acei cari se numera între cei liberali nu lasa societatea de a traí in pace si de a avé deplina credintia in conducatorulu eii. Acei'a cari profesá odata discordia, numai suntu liberali. Póte voru fi purtatu mai nainte acea masca de falsu liberalismu; acumu in sa toti acei'a suntu retrogradi si numai Domnitorulu din preuna cu guvernulu seu este liberalu. Noi nu considerámu vorbele, noi considerámu faptele. Voi cari vorbitu de libertate si nu demonstrati nici o fapte liberala, patriotica, mai aveti curagiulu de a ve numi liberali? Observati bine, ca acum numai suntemu sub Domni'a lui Stirbei si a lui Bibescu, pentru a crede ca Domnitorulu, ne va vinde strainului cá acei'a, pentru fric'a ce avéu de cutare si de cutare consulu. Nu este ast-felu. Domnitorulu nostru Alessandru Ioann I. este Románu adevératu, este fiu alu poporului románu si elu totdeun'a va tinde la largirea libertátiloru individuale in intru si la apararea esistintiei natiunale in afara. In intru avemu destule probe, destule acte frumóse, cari suntu in stare totdeun'a de a eclipsi sióptele cele perniciose provenite din gurile ómeniloru mici. In afara, mai avemu tempu si preste putínu toti pigmei ignoranti voru stá nimiti de lumin'a si grandiositateca adevérului si voru strigá impreuna cu noi. Sic fuitu. Asiá a fostu.“

### Prospectu politicu.

Nu e vin'a nóstra, deca astadi n'avemu nimicu mai importantu a comunicá cititoriloru nostri. Si cámpulu politicu are candu si candu ogorulu seu.

Referintiele între Austria si Prussia cu privire la Schleswig—Holstein nici s'au recitu, nici s'au incalditu. Cele dóue staturi nu se potu uní nici decum in program'a loru. Prussia aru dori sa aduca ducatele deocamdata intr'o stare de dependintia da sine, panacandu apoi le-arú poté anectá deplinu; ear Austria va de o parte independintia perfecta a ducatorulu si de alt'a respectarea drepturiloru bund-ului germanu. O mána rea trasese mai candu era unu coltiu diu velulu conventiuniloru secrete între aceste dóue staturi, din cari se vedeá, ca Prussia a cerutu dela Austria incuviintierea anectárei, ear Austria a cerutu dreptu despagubire o parte a Silesiei prussesci, — ceea-ce Prussia n'o poté dá nici decátu; va sa dica, Austria cam in gluma cam intr'adinsu a pusu o conditiune, carea Prussia n'o poté implini.

Calatori'a printului Fridericu Carolu la Vienn'a se pare dar a nu avutu rezultate deosebite.

Cas'a de susu a Prussiei a votatu mai cu unanimitate o adresa fórte supusa si magulítóre pentru politic'a de acum a regimului. Ministrulu Bismarck a fostu de fatia (póte cu catalogulu in mána, cá sa puna note celoru „rei.“) Cas'a de josu perseveréza in opositiunea sea.

Turcia, urmandu esemplulu celoralalte staturi, va face si ea reductiuni in armata.



Regimulu francesu cërca a complaná diferintiele escate între elu și clerulu mai înaltu din caus'a enciclicei. Foile oficióse lauda portarea de mai înainte a Episcopiloru, și reproba numai cësta din urma. — Deschiderea camereloru se ascëpta în curendu, se dice, ca pe 3/15 Februaru; pregatirile se facu necurmatu.

Episcopulu Dupanloup din Orleans au edatu o critica aspra asupr'a procederei regimului francesu fatia cu enciclic'a.

Din Italia se scrie despre reduciuni însemnate în bugetulu anului venitoriu. — Canalulu „Cavour“, care are sa înzestreze cu apa campiele Italiei de susu, se apropia de capetu. La elu au lucratu 13 luni 27,000 ómeni. —

### Foiti'a „Telegrafului.“

#### O datorintia natiunala.

Nu multi din literatii români ai presintelui au lucratu în servitiulu sciintiei cu atât'a energia, perseverantia și sacrificare de tóta puterea lorú fizica, materiala, intelectualá și morala, cá d. A. Papiu Ilarianu. Suntú atáti'a ani, decandu DSea ostenesce neobositu pe câmpulu literaturii, și anume alu Istoriei Românilorú, decandu calatoresce prin tierile straine, decandu studiéza istori'a din fúntile cale mai autentice, decandu cërca a scóte de prin pulberea cea secreta a archivelorú și bibliotecelorú Europei actele relative la Istori'a Românilorú. Resultatele ostenicóselorú sele cercetátri și perscrutári le-a depusu și le depune partea cea mai mare în „Tesaurulu de monumente istorice pentru Români'a“, — o scriere lunaria, din care acum ese tomulu III. Fára'ndoiéla, natiunea și sciinti'a româna datoiescu multu neobositulu și agerulu istoricu, care totu tempulu ce-i remâne dela înaltu-i oficiu de statú, lu întrebuintiéza pentru înávutirea cunosciintiei trecutulu nostru. Fára'ndoiéla venitorimea va scí apretiuú staruintiele și meritele cele rari ale dlui Papiu și-i va assemná între literatii români loculu, ce-i compete. Dar óre cum se are lucrulu cu presintele? Nu potemu scí pe deplinu, încátu acésta mare întreprindere în servitiulu natiunei române este sprijinita și incuragiata din partea fratilorú de preste Carpati; despre noi cesti de dincóce însa ne convingemu totu mai multu, ca opulu amintitu nu este cunoscutu, nu este apretiuú, nu este sprijinitu nici pe departe precum merita. Ni se spune, ca la „Tesaurulu de monumente istorice“ din tóta Romanimea din Austri'a suntú 3, di trei abonanti, pecandu d. autoru tramite esemplare de onóre vreo 15; și de-sí nu potemu dá credimentu neconditionatu faimei despre cei 3 prenumeranti, ci o credemu mai multu numai o satira, totusi scimu de siguru, ca esemplariile, ce trecu în Austri'a, suntú fórté putine.

De siguru nu e manier'a dlui Papiu, precum nu e manier'a nici unui omu nobilu: a se vaieté și a se plânge în publicu. Cu tât'a însa e mai petrundiatoriu, candu DSea însusi dice în fasciór'a I. a tomului III: De-sí Tesaurulu nu are altu sprijinu afara de putinii sei abonanti; de sí Tomulu II. suferé de unu deficitu de 400 galbini, afara de costulu celu mare alu documintelorú, care tóte suntú procurate de însusi redactorulu cu propriele sale spese: Tesaurulu va esí sí în acestu alu treilea anu (tomu III), în sperantia ca publiculu românú nu-lu va parasí de totu, și deplinu incredintiatu ca va vení unu tempu candu Româniú vorú scí apretiuú asemine lucrári dupa adeverat'a lorú valóre: va vení unu tempu, candu Româniú se vorú incredintiá, ca o natiune ce nu-si cunósce istori'a, se aseména fiintielorú lipsite de memori'a celorú trecute, care nu cunoscu legatur'a logica și necesaria între trecutulu, presintele și viitorialu lorú: nu se cunoscu pre sine însesi: nu sciu de unde sí cum resulta starea de fatia în care se afla, nici si-o potú îndreptá; nu-si potú indiviná cea viitoria nici a o prepará; ci órbece fára îndreptariu, și ratacescu în tóte pártile, pân' ce în urma cadu în cursele inimiculu. Atunci candu Româniú se vorú petrunde de aceste mari adeveruri, se vorú interesá mai multu decâtú astadi, a-si cunósce cartea vietiei, ce au petrecutu în cursulu seculorú, cartea, la alu cárei studiu sa se lumineze mintea legislatorelui și a politiculu, la ale cárei esemple sa se înaltie inim'a cetatiénulu, spre a imitá faptele marite ale strabunilorú și a încungiurá scaderile lorú, spre a ferici astfelu presintele, și a pregatí sí asigurá viitoriulu. Atunci Româniú, sperámu, ca nu vorú lasá fára unu cuventu de recunosciintia nici pre acel'a, care a întreprinsu mai de timpuriu sí de capulu seu, proprio Marte, o lucrare de natur'a acelorá, care pre airca se face numai cu ajutórie de societáti sí de guverne. Pána atunci la fiecare din publicatiunile nóstre, scóse cu atátea sacrificie, simtímu acea nespusa multiamire sufletésca, care o cunoscu numai acei ce suntú cuprinsi de patím'a cea sacra a sciintiei. Pentru Transsilvani'a și pártile ei, facemu o mare reduceere în pretiulu abonamentulu la tomulu III: abonamentulu adeca la acéstu tomú va fi numai de 6—siese florini în bancnote austriace. Pentru tomulu

I. însa sí alu II. remâne totu pretiulu de pána acum, adeca 10 florini.“

Este o datorintia natiunala, a sprijini din tóta puterea continuarea unui opú de atât'a importantia, precum este „Tesaurulu“. D. Papiu a redusú pretiulu lui pentru Austri'a dela 12 la 10, bá în ceste din urma a 'mpoteritu librari'a S. Filtsch din Sabiiu la carea se potú face abonamentele, a-lu scadá dela 10 la 6 f. v. a. va sa dica, d. Papiu a facutu totu, ce se póte; sa facemu sí noi baremu jumetate din ce se póte!

#### Nr. 1—2 CONCURSU.

La statiunea invetiatorésca în Percosov'a, Eparchi'a Versietiuului.

Emolumentele suntú: 63 f. v. a. în bani, 20 meti de grau, 16 meti cucuruzu, 80 pt. clisa, 30 pt. sare, 12 pt. lumini, 4 orgii de lemne, 2 jugere livada, 1jug. de gradina și cortelu liberu. Limb'a propunerilorú e cea româna.

Competitorii la acésta, au recoursele lorú prevédute cu estrasulu de botezu și testimoniile despre scótele absolvate, despre servitiulu de pána acum, și portarea s'a politica și morala pána în 15 Februaru 1865 a tramite la

Consistoriulu Eparchiei Versietiuului.

#### Nr. 1—1 Concursu.

Devenindu vacantu — prin mórtea Invetiatiului — postulu invetiatorésca din comun'a gr. resar. Miluan, cerculu Agrisiului comitatulu Dobocci. — Sa cere uqu invetiatiu, cu salariu 100 fl. v. a. și 40 vici de bucate — 4 orgii de lemne, și cuartiru — cu aceea ca din aceste emoluminte vine a se detrage competintia de 3 luni pentru remasitiile fostulu invetiatoru pe an. de fatia. —

Sa deschide concursu pentru acestu postu pána 'n 25 Ianuariu a. c. st. v. — Doritorii de alu ocupá au de a-si tramite în Fúzes St. Petru la sc. Protopresbiteralu prelánga petitiunea timbrata cu 50 de xr.:

- Atestatu ca au absolvatu celu putinu 4 clase normale; și cursulu Pedagogicu în Sabiiu — cu sciinti'a cantárilorú.
- Atestatu despre purtarea morala.
- Atestatu de botezu ca e greco-resaritenu și
- in fine avisam ca léfa sa scóte dela comuna. —

Fúzes St. Petru 6 Ianuariu 1865.

Inspectorulu scól. District. din Protopresb. Ungurasiului.  
Petru Rosca m. p

#### Nr. 3—1 EDICTU.

Mari'a lui Vasiliú Gavriila din Sacelu lângá Sabiiu, au incaminatu sub prez. de astadi nr. 142. procesu divortiale asupr'a barbatulu ei Nicolae Platosiu totu din Sacelu. De órece însa Nicolae Platoriu e de mai multi ani pribegitu și nu se scia loculu aflárei lui, acelu Nicolae Platosiu se îndetorezá prin acésta, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia, cu atât'a mai vertosu sa se prezenteze înainte forulu subscrisu, cu cátu la din potriiva procesu a supra-i pornitu sí fára de elu se va otári în întielesulu prescrielorú cononice ale s. Biserici gr. orientali.

Sabiiu 28 Decembre 1864.

Foru'a matrimonialu gr. or. alu Protopopiatulu Tractulu Sabiiului I.

I. H a n n i 'a, Protopopu.

#### Nr. 4—1 EDICTU.

Mari'a Demetriu Streulea din Jinn'a scaunulu Sabiiului, sub prez. de astadi au urzitu asupr'a barbatulu ei Bucuru Cornea din Poiana scaunulu Mercurei, procesu divortiale. De órece Bucuru Cornea e de mai multi ani pribegu sí nu se scie loculu aflárei lui, acel'a se îndetorezá prin acésta, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia, cu atât'a mai vertosu se infacisizeze înainte forulu subscrisu, cu cátu la din potriiva, processulu supra-i pornitu se va otári sí fára de elu în întielesulu prescrielorú canonice ale s. Biserici gr. orientale.

Sabiiu 8 Ianuariu 1865.

Forulu matrimoniale gr. or. alu Protopopiatulu tractulu Sabiiului I.

I. H a n n i 'a, Protopopu.

#### Anunciu de balu.

„Balulu Reuniunei femeilorú române din Brasiovú în folosulu fondulu menitu pentru ajutorirea crescerei fetitiorú române serace prin instructiune în carte sí lucru, se va tine în modustralucitu sí în carnavalulu acésta în 24 Ian. (5 Febr.) în sala Redutei din Brasiovú, cu intrare de persóna 1 f. 50 xr.“

Presidiulu R. f. r.



Ne rogámu în fine inca odata, a grabi cu abonamentele, cá sa ne potemu orientá cu tiparirea esemplarelorú. Numeri dela începutú mai suntú.